

En nationell strategi för skolans digitalisering

2015-06-10

Camilla Waltersson Grönvall (M), utbildningspolitisk talesperson

Ulrika Carlsson (C), utbildningspolitisk talesperson

Christer Nylander (FP), utbildningspolitisk talesperson

Annika Eclund (KD), utbildningspolitisk talesperson

ALLIANS

En nationell strategi för skolans digitalisering

Sammanfattning

I denna rapport presenterar Alliansen ett förslag till utgångspunkter för en nationell strategi för skolans digitalisering. Strategin ska syfta till att tillvarata digitaliseringens möjligheter genom att säkra likvärdighet i enskilda skolors förutsättningar, för att nå kunskapsmålen och för att allmänt förbättra förutsättningarna för elever att utvecklas i det framtida digitala samhället.

Vi anser att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en nationell strategi för skolans digitalisering, och att denna bör utgå från prioriteringar, mål och åtgärder utifrån nedanstående fyra fokusområden:

1. Nya hjälpmedel för eleverna
2. Lärare med digital kompetens
3. Uppkopplade klassrum
4. Framtidsinriktade rektorer

Alliansen vill också att Skolverket får i uppdrag att tillsätta en rådgivningsgrupp för skolan som kan hjälpa till att ta fram den nya strategin. Det kan handla om forskare, skole experter, utvecklare av digitala skolmaterial och program och representanter från andra länder, exempelvis Danmark, som redan börjat digitalisera sina skolor.

Behovet av en nationell strategi

Skolan har länge varit ett eftersatt område i fråga om införande av olika digitala hjälpmedel, både i administrationen och i undervisningen. Detta jämfört både med andra områden i samhället och med skolsystem i andra jämförbara länder.

På senare år har dock stora förändringar skett, då många skolor har gjort digitala satsningar av olika slag. Bilden är dock mycket splittrad, och starkt beroende av hur drivkraftiga skolhuvudmän, skolledare och enskilda lärare är. Detta har lett till stora skillnader i likvärdighet mellan skolor och mellan kommuner, i strid med inriktningen på utbildningspolitiken.

Det är mot denna bakgrund angeläget att ta ett samlat grepp från ledande utbildningspolitisk nivå och ge Skolverket i uppdrag att ta fram en nationell strategi.

Tidigare initiativ

Sedan ITiS-projektet (IT-i-skolan) 1999-2000 har inte något samlat offentligt initiativ genomförts för att främja IT-användningen i skolan. Det som hänt efter det är att de nya läroplanerna från 2011 framhåller att modern teknik ska användas i undervisningen, och de olika initiativ som

Skolverket tagit för att uppmuntra och sprida kunskap kring IT-användning. Det har presenterats olika förslag på hur digitaliseringen av skolundervisningen ska främjas, där följande kan framhållas särskilt:

- Digitaliseringskommissionens betänkande "En digital agenda i människans tjänst" från april 2014.
- IT&Telekomföretagens och Datorn i Utbildningens "Beslutsboken" från juli 2013.
- Diskussionen inom Sveriges Kommuners och Landstings forum för skolans digitalisering, initierat av f.d. IT-minister Anna-Karin Hatt våren 2014, där man också tagit fram en stomme till en nationell strategi för skolans digitalisering.

I tillägg till detta kan också nämnas de olika initiativ av i huvudsak enskild/privat karaktär som tagits genom åren:

- Initiativ kopplade till metodutveckling av undervisning:
 - Att skriva sig till läsning.
 - Det omvända klassrummet ("flipped classroom").
 - Lärargemenskaper via sociala medier.
 - Massive Online Open Courses.
- Initiativ kopplade till att öka elevernas kunskaper i kodning och annan digital kompetens:
 - Lärarinitiativet "Teacherhack", med Karin Nygårds från Sjöstadsskolan i Stockholm som frontfigur, med dess utveckling av ämnet "Digital kunskap".
 - Friskolekoncernen Academias, genom NTI-gymnasiet, satsning Framtidens språk som på olika sätt lyfter fram betydelsen av programmering.
 - Framväxten av samlingsplatser där barn och ungdomar inspireras att programmera eller göra andra former av digitalt skapande: CoderDojo, Kodcentrum, Kids Hacks, Maker's Space m.m.

Till allt detta kan även läggas de satsningar som görs internationellt, både när det gäller enskilda länders initiativ att införa programmering och annan digital kunskap på skolschemat och landsövergripande insatser med samma inriktning: Hour of Code, EU Code Week och olika initiativ för främjande av framtidskompetenser, s.k. 21st Century Skills, där digital kompetens är en bärande del.

Uppdraget

Sammantaget motiverar denna beskrivning och de initiativ som redovisats i det föregående avsnittet, att en översyn görs av vad som ska vara nationella prioriteringar, mål och åtgärder för skolans digitalisering.

Vi vill därför att Skolverket får i uppdrag att ta fram en nationell strategi för skolans digitalisering där man fokuserar sitt arbete och föreslår prioriteringar, mål och åtgärder utifrån nedanstående fyra fokusområden:

1. Nya hjälpmedel för eleverna
2. Lärare med digital kompetens
3. Uppkopplade klassrum
4. Framtidsinriktade rektorer

Strategin bör utgå ifrån tre olika infallsvinklar, eller nivåer:

- a) **Metod:** Användning av digitalt baserade metoder i undervisningen.
- b) **Digital kompetens:** Främjande av elevers allmänna digitala kompetens, för att i sin tur främja inläring av kunskaper och förmågor i alla ämnen.
- c) **Kod och skapande:** Undervisning i IT-specifika kompetenser, såsom programmering och annan form av digitalt skapande.

Nya hjälpmedel för eleverna

Den nya tekniken har stor potential att kunna användas som ett komplement till olika inlärningsprocesser i klassrummet. Ett första steg på vägen bör därför vara att närmare undersöka vilken typ av resurser och forskning som behövs. Inom detta område bör Skolverket också inkludera frågor om personlig integritet och upphovsrätt samt analysera om och i så fall hur programmering och digitalt skapande skulle kunna föras in i läroplanen.

Vi föreslår därför att Skolverket i arbetet med den nationella strategin ska:

- Ta fram förslag på hur särskilda resurser kan avsättas för skolforskning i samverkan mellan högskola, skolhuvudmän och regionala kunskapscentra kring praktikdriven utveckling av digitala lär- och arbetsformer och därtill knuten kunskapsbildning.

Särskilda resurser att utreda närmare:

- Innovationsstöd och initiativ som stimulerar innovation inom utbildningsteknologi och pedagogik, bl.a. rörande "gamification" som pedagogisk metod.
- Satsningar på helt webbaserade och för användning i mobila enheter optimerade lärresurser som fångar upp samtliga kursmål.

- Analysera och föreslå hur frågor om personlig integritet och upphovsrätt kan integreras i elevernas lärande, med tillhörande material och metoder.
- Analysera om och i så fall hur programmering och digitalt skapande kan föras in som en obligatorisk del i läroplanen.

Lärare med digital kompetens

För att eleverna på ett fullgott sätt ska kunna inhämta nya kunskaper på området krävs att lärarkåren först får det stöd och den fortbildning som behövs. Det handlar både om att undersöka hur lärarutbildningen skulle behöva utvecklas och hur redan yrkesverksamma lärare ska kunna komplettera sin kompetens.

Vi föreslår därför att Skolverket i arbetet med den nationella strategin ska:

- Utredda och lämna förslag på hur fortbildningsinsatser kring moderna digitala verktyg och arbetssätt för verksamma lärare ska följas upp, utvärderas och stödjas. Förslaget ska inkludera möjligheten att pröva ut modeller för att systematiskt utveckla och dela kunskap kring att bättre nå målen med stöd av moderna verktyg liksom kring tid och former för hur lärare kan integrera detta i undervisningen.
- Analysera och lämna förslag på hur lärarutbildningarna ska utveckla och införliva användning av digitala verktyg och arbetssätt, både i teori och i praktik, som en obligatorisk del av utbildningen.

Uppkopplade klassrum

Det är viktigt att skapa förutsättningar för att kontinuerligt följa upp hur användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i skolan utvecklas, med utgångspunkt i digital infrastruktur, likvärdighet och övriga resurser. Därför vill vi att Skolverket också ser hur en årlig kartläggning av IKT-användning i skolan kan se ut.

Vi föreslår därför att Skolverket i arbetet med den nationella strategin ska:

- Utredda och lämna förslag på hur en årlig kartläggning av IKT-användning i skolan kan genomföras, där även tillgång till infrastruktur såsom trådlösa nätverk kartläggs, liksom lärares och skolledares kompetens i att använda, utveckla och beställa digitala lärresurser.

Framtidsinriktade rektorer

För att en digitalisering av den svenska skolan ska underlättas krävs också att vi ser till hur man utvecklar och kompletterar skolans ledning och styrning, och undersöker vilka verktyg och strategier som skolledare

kommer att behöva. Vi anser därför att Skolverket bör undersöka hur rektorsutbildningen kan kompletteras med utbildning i hur man leder en skola som digitaliseras. Vi ser också ett behov av att analysera behovet av ett branschråd som inkluderar näringslivet i den framtida utvecklingen av området.

Vi föreslår därför att Skolverket i arbetet med den nationella strategin ska:

- Utredda och lämna förslag på hur rektorsutbildningen kan kompletteras med moment som inkluderar hur man leder en skola som integrerar moderna verktyg och arbetssätt och förändringsprocesser kring dessa. I uppdraget bör det också ingå att lämna förslag på hur rektorsutbildningen i sig själv mer kan präglas av arbetsprocesser som inkluderar IKT och tydligt påvisar betydelsen och vinsterna av moderna arbetssätt i skolan.
- Utredda och lämna förslag på upplägg och genomförande av ett digitalt rektorslyft, riktat mot befintliga skolledare, med moment som inkluderar hur man leder en skola som integrerar moderna verktyg och arbetssätt och förändringsprocesser kring dessa.
- Analysera behovet av ett branschråd, i syfte att engagera näringslivet i att ta en aktiv roll i att dela kunskap, förmedla framtida krav samt kompetensutveckla inom området.

Ett råd för skolans digitalisering

Alliansen vill också att Skolverket får i uppdrag att tillsätta en rådgivningsgrupp för skolan som kan hjälpa till att ta fram den nya strategin. Det kan handla om forskare, skolexpert, utvecklare av digitala skolmaterial och program och representanter från andra länder, exempelvis Danmark, som redan börjat digitalisera sina skolor.